

Inovační procesy

Teorie ekonomického
růstu ...

© 2004 – přednáška č. 2

Úvod

Stručné shrnutí regionálních
rozvojových teorií

Regionální rozvoj

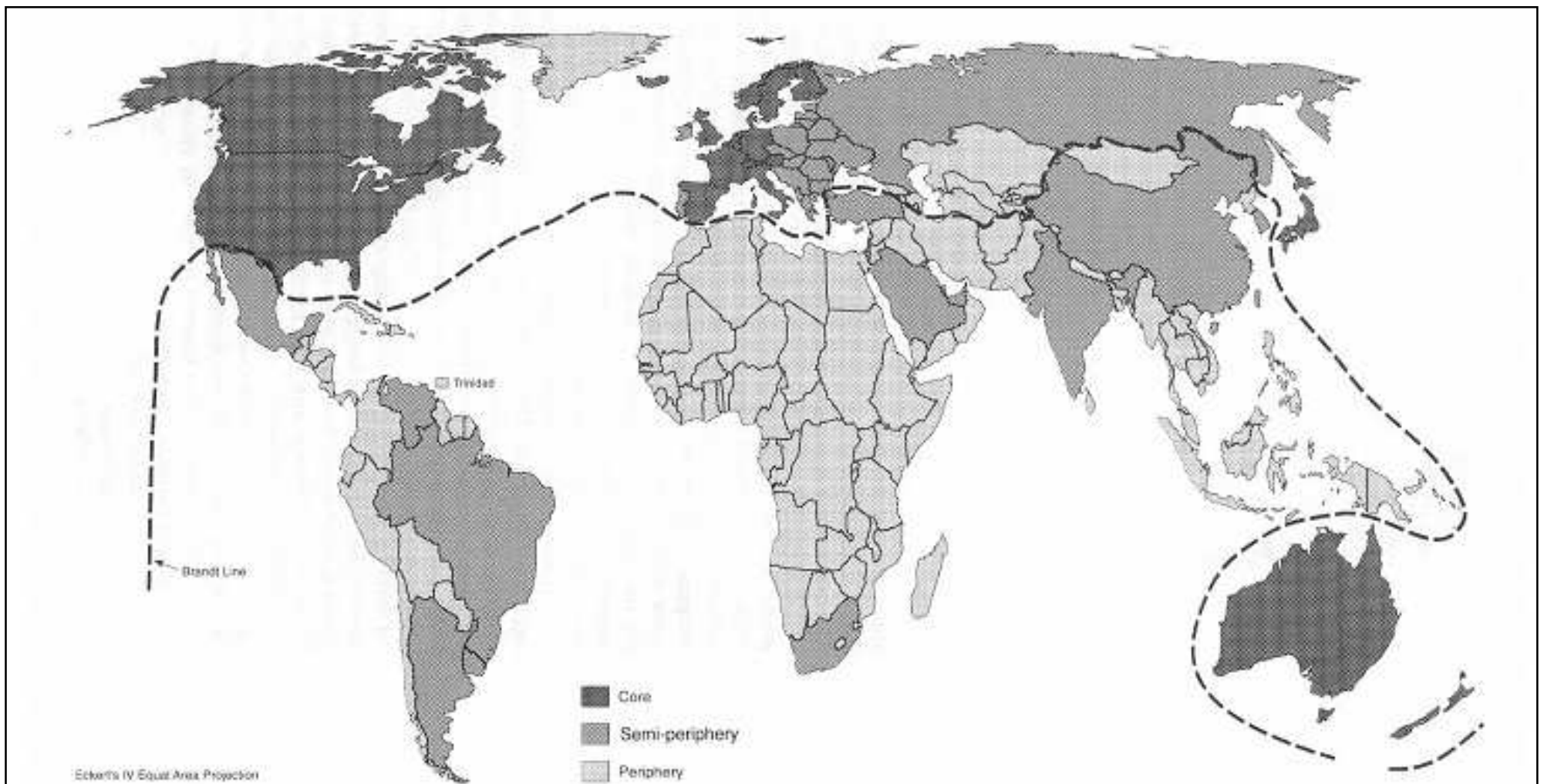
Konvergenční - **teorie regionální rovnováhy**

Divergenční - **teorie regionální nerovnováhy**

Exogenní – teorie rovnovážného rozvoje, teorie polarizace

Endogenní – teorie vnitřního potenciálu

obecný přístup	převažující teorie regionálního vývoje	regionální politika
neoklasický (1920-1940)	teorie reg. rovnováhy (zejm. tzv. neoklasické modely)	základní idea -“dělníci za práci”, hlavní nástroje - nástroje zvyšující mobilitu pracovních sil
keynesiánský (1950-1975)	teorie reg. nerovnováhy (např. teorie kumulativních příčin, teorie pólů růstu)	“práce za dělníky”, nástroje podporující příliv investic ze soukromého i veřejného sektoru do problémových regionů (investiční dotace, relokace institucí)
neomarxistický (1970 - 1985)	teorie reg. nerovnováhy (např. teorie prostorových dělb práce)	návrhy na opatření neomarxisté neformulovali (v soc. zemích byla reg. politika velmi účinná, ale za cenu ztráty vnější konkurenceschopnosti)
neokonzervativní (1975 -)	teorie reg. nerovnováhy (např. <i>path dependence</i> , nová teorie růstu)	“podpora lokální iniciativy”, podpora malých a stř. firem, decentralizace kompetencí, deregulační opatření,
neoinstitucionální (1980 -)	teorie reg. nerovnováhy (např. teorie průmyslového okresu, teorie učících se regionů)	“spolupráce a inovace”, podpora malých a stř. firem, šíření inovací, <i>networking</i> , gradualistická proměna místních institucí, založená na učení

Tzv. Brandtova linie vymezuující země jádra a periferie

- **RŮST - změna kvantitativní charakteristik**
(příjmová úroveň regionu, zaměstnanost, kapacity technické infrastruktury)

- **ROZVOJ – změna kvalitativních charakteristik**
(kvalifikační úroveň, zlepšení dopravní situace, zlepšení kvality životního prostředí)

Regionální politika

- **soubor cílů a opatření, které mají za cíl snižování rozdílů v sociálně ekonomické úrovni regionů**

Začátek regionální politiky v moderním pojetí lze datovat na přelom 20. a 30. let

Region

- subnárodní – část území
- nadnárodní – seskupení států
- transnárodní – euroregiony části států

- homogenní x heterogenní

- funkčně vymezen na základě kritérií

Podmínky pro vznik RP

Existence meziregionálních rozdílů

Politické klima

Ekonomická síla státu vyrovnávat meziregionální disparity

Faktory ekonomické úrovně regionu

- Lokalizace firem
- Intenzita vnitroregionálních vazeb
- Organizační forma firem
- Demografická situace

Proč RP

Důvody jsou :

- Ekonomické
- Sociální
- Enviromentální

EXOGENNÍ REGIONÁLNÍ POLITIKA

- propojenost s neoklasickou a keynesiánskou teorií
- redistribuční přístup
- politika orientovaná na vnější rozvojové impulsy představované intervencemi státu
- politika založená na všeobecné koordinaci vztahů mezi odvětvími a regiony
- centrálně řízené přerozdělování zdrojů do zaostalých regionů
- orientace na ovlivnění mobility výrobních faktorů (kapitálu a práce) z vyspělých regionů do regionů zaostalých
- směřování kapitálu do oblasti s levnou pracovní silou
- základním prvkem jsou státní zásahy, subvence
- snaha o snížení dlouhodobé nezaměstnanosti v problémových regionech
- při vytváření regionálních příjmů uplatňování procedury směrem shora dolů
- výskyt v Evropě do poloviny 70. let

Orientace a směry ERP

- - využívání nástrojů a prostředků státní regionální hospodářské politiky
- - využívání možnosti programu rozvoje podnikání
- - využívání nástrojů a prostředků státního programu aktivní politiky zaměstnanosti
- - využívání možností zahraničních programů finanční pomoci

ENDOGENNÍ REGIONÁLNÍ POLITIKA

- růstový přístup
 - založena na předpokladu ostrého kontrastu mezi zvyšující se mobilitou statků a stabilitou regionálního prostředí
 - zaměřena na plném využití a produktivitě lokálních zdrojů
 - efekt vytváření vhodné produkce lokálními firmami v individuálních oblastech
 - zaměření na analýzu faktorů regionální lokalizace (práce, znalosti, sociální systém)
 - založena na uvolňování a mobilizaci vnitřních regionálních faktorů
 - státní účast hlavně formou pomoci soukromému sektoru na vytvoření vhodného ek. prostředí
- důraz kladen na schopnosti managerů podniků, obcí a měst, na jejich spolupráci a společné formulaci vize regionu, obce a města
- určení a zapojení veřejných a privátních činitelů - projev politiky partnerství (PPP)
 - při vytváření regionálních příjmů procedura zdola nahoru

Směry orientace endogenní politiky

1. Orientace na lidský kapitál
2. Orientace na inovace
3. Orientace na organizační a institucionální zabezpečení

Současný stav RP

- kombinace teorií
- snaha ne o řešení následků, ale spíše o řešení příčin vzniku meziregionálních rozdílů.

Nástroje

1. podpora SME,
2. podpora tvorby a šíření inovací,
3. deregulační opatření,
4. decentralizační opatření,
5. celá řada lokálních či regionálních iniciativ

Regionalizace ČR

- nutnost sladit s EU
- regionální politika zaměřená na vyrovnávání rozdílů
- pověřené obce, kraje, NUTS, Euroregiony

EU a RP

- **Cíl 1 - Podpora rozvoje a strukturálních změn zaostávajících regionů**
- **Cíl 2 - Podpora hospodářské a sociální konverze regionů, které čelí strukturálním obtížím**
- **Cíl 3 - Podpora přizpůsobování a modernizace politik a systémů vzdělávání, rekvalifikací a zaměstnanosti**

Realizace RP

- strukturální fondy